

ДР АЛЕКСАНДАР ИВИЋ (1933-1991)

Поводом смрти проф. Александра Ивића, дана 7. новембра 1991. одржана је на Правном факултету у Београду комеморативна седница, на којој су говорили асистент Рајко Јелић и проф. Мирослав Печујлић.

Реч асистента мр Рајка Јелића

Проф. др Александар Ивић рођен је 18. јула 1933. године у Пожаревцу. Ту је завршио основну школу и гимназију. Правни факултет у Београду завршио је 1959. године. У току студија радио је у Среском суду у Великој Плани. На Високој школи политичких наука у Београду изабран је за асистента за предмет Друштвено-политички систем 1961. Те исте године изабран је и за стручног сарадника Центра за радничко самоуправљање у Београду. Истовремено, четири школске године, закључно са 1976/77. предавао је Уставно право на Правном факултету у Крагујевцу. Магистарски рад под називом *"Јавност рада и систем информисања у политичком систему Југославије"* одбранио је 1969. год. Четири године касније (1973) на Правном факултету у Београду одбранио је докторску дисертацију под насловом: *"Уставно-правни концепт друштвене својине у Југославији"* и после тога изабран је за професора за предмет Политички систем на Вишој школи за социјалне раднике у Београду. За доцента на предмету Друштвена својина и самоуправљање на Правном факултету у Београду изабран је 1979. За ванредно професора изабран је 1985. год., и у том звању изабран је за судију Уставног суда Србије јуна 1991. године.

Као друштвено-политички радник обављао је низ активности и функција и то у оквиру Универзитета и Удружења универзитетских наставника Савеза синдиката, Савеза комуниста. Био је члан градског одбора Социјалистичке партије Србије.

Запажену улогу имао је као члан радне групе који су образовали Градски комитет СК, Универзитетски комитет СКС и Акциона конференција СК на Правном факултету у Београду.

Проф. др Александар Ивић координирао је извођење наставе из предмета Друштвена својина и самоуправљање. Знатан део предавања држао је он сам, а у другом делу усклађивао је учешће осталих наставника који су сарађивали у настави. Разуме се да је на овом предмету због одређених особености (учешће већег броја наставника, интердисциплинарни приступ итд.) било нешто више тешкоћа, нарочито у првим годинама после увођења у наставни план, али треба рећи да их је што је време више одмицало било све мање управо захваљујући упорном и истрајном настојању проф. Ивића. Наставни план предмета је поједностављен, број учесника у настави је смањен, а исто тако неке од најоштријих противречности у излагањима су уклоњене или бар ублажене. Али не само то. Он се трудио да окупи представнике различитих научних области ради нормалног одвијања наставе и да удахне дубљи смисао оваквом интердисциплинарном приступу. Због тога је настојао да истражује теоријске и методолошке основе целовитог изучавања Друштвене својине. Организовао је неколико саветовања на Правном факултету у Београду о методолошко-теоријским питањима изучавања друштвене својине у Југославији и њеног изучавања на правним факултетима, на којима су присуствовали и узели учешћа у раду наставници нашег факултета као и више истакнутих професора и јавних радника из целе земље. Та саветовања дала су веома успешне резултате који су искоришћени ради унапређивања наставе и теорије о друштвеној својини. Сам професор Александар Ивић подносио је запажена уводна излагања у којима је износио своје предлоге и искуства о овим питањима. Професор Ивић је имао целовит приступ проблемима. Познато је како је управо у протеклом периоду вођена прилично заострена теоријска расправа у правној природи и друштвеној суштини

друштвене својине, као и то да су се повремено појављивала схватања из којих је избијала искључивост, па и тежња за идеолошким етикетирањем оних који друкчије мисле. Проф. Ивић је имао изражен сопствени став о наведеним питањима, али је као координатор наставе на предмету испољивао много такта и разумевања за друкчије, па и супротне погледе, на тај начин омогућавао и подстицао сарадњу. То је у знатној мери допринело да се рад на овом предмету одвија мирније и без непотребних трзавица, а заслуга за то у првом реду припада нашем професору Ивићу.

У научном раду проф. Александар Ивић је нарочиту пажњу посвећивао уставном и политичком систему Југославије, на једној страни, и друштвеној својини, на другој страни. Како између ова два предмета истраживања има много додирних тачака па и прожимања, и његов рад на овим пољима био је све богатији елементима узајамних утицаја и потпунијег овладавања научним проблемима система друштвених односа у нас.

Једно од најзначајнијих дела је *Политички и уставни систем СФРЈ* од 1980. године. Дело је намењено да служи као уџбеник на Вишој школи за социјалне раднике. У књизи се разматрају основне институције уставног система као и поједина питања политикологије која су неопходна за разумевање политичког система самоуправљања. У првим поглављима књиге аутор је разматрао неколико питања, међу којима су нарочито важна: политика, диктатура, политичке организације, интересне групе, бирократија и технократија, јавно мњење итд. Та питања обухваћена су у првом делу који има карактер увођења и разјашњавања основних идеја које су неопходне за разумевање уставног система СФРЈ. Отуда, овако изложена тематика оправдава двоструки обухват изражен и у наслову рада.

Године 1982. објављена је потпунија и продубљенија варијанта овог дела у коауторству са проф. Владимиром Килибардом. У садржинском погледу реч је о знатном употпуњавању и обухватнијем обрађивању питања уставног и политичког система. Многа питања која су у првом издању била само у основи постављена, добила су у овом коауторском издању потпунију разраду и продубљенија објашњења. Својеврсна потврда и признање озбиљности уложеног научног напора проф. Ивића (и коаутора др В. Килибарде) јесте и чињеница да је проф. Јован Ђорђевић написао предговор за ову књигу. Реч је о тексту који има неуобичајену дужину и садржину те по својим обележјима представља уистину увод у политичке науке и као такав претходи излагањима двојице аутора.

У коауторском раду *Друштвена својина и самоуправљање*, уџбенику за студенте Правног факултета у Београду дају се основне идеје о томе како би друштвену својину и самоуправљање требало посматрати као систем друштвено-економских и друштвено-политичких односа у нашој земљи. Заштита друштвене својине треба да пође од теоријског става да је својина централни институт друштвеноправног поретка и да се тиме штити суштина друштвених односа.

Проф. Ивић написао је и већи број чланака који су оставили одјека у нашој стручној јавности.

Реч проф. Мирослава Печулића

Смрт на окрутан начин открива суштаствену чињеницу живота: шта је један уман, добар човек значио у животу других људи. Две су страсти необичне снаге које су вукле конце његовог живота. Једну је представљао његов интелектуални, духовни ангажман, његова велика посвећеност факултету, предмету којим се бавио и изнад свега педагошком раду са студентима са којима је неуморно сате и дане проводио. Његов лик остаје урезан у сећањима студената не само као преданог наставника, већ као поузданог пријатеља коме су увек могли да се обрате за савет и помоћ.

Александар Ивић је био човек самосвојног и проницљивог духа. Био је то човек снажних уверења, миран али упоран борац, веран својим уверењима за која је некада плаћао и не малу цену.

Другу велику, готово мисионарску страст, представљало је његово дубоко разумевање за људе, способност да их схвати и да им помогне, бескрајно стрпљење за њихове мале и велике невоље. Он је био човек из народа. Његова несебичност сама за себе је једно велико животно дело. Међу нама је живело и радило једно изузетно људско биће и нека му је вечна слава.